

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 sierpnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. M. jako pracownik u płatnika składek (...) A. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 21 stycznia 2015 r.

W uzasadnieniu wskazano, że w ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego Zakład przeprowadził w dniach od 22 lipca 2016 r. do 27 lipca 2016 r. kontrolę u płatnika składek: (...) A. K. z siedzibą w Ł. w zakresie zgłoszenia ubezpieczonej J. M. do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

Organ rentowy podał, że w trakcie kontroli przedłożono umowę o pracę zawartą w dniu 21 stycznia 2015 r. pomiędzy płatnikiem składek a ubezpieczoną, na okres próbny, rodzaj umówionej pracy specjalista ds. handlowych. W pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem 3.200 zł. Ponadto przedłożono umowę o pracę zawartą w dniu 20 lutego 2015 r. pomiędzy (...) A. K. na czas określony od 20 lutego 2015 r. do 19 lutego 2017 r., rodzaj umówionej pracy specjalista ds. handlowych, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem 3.200 zł.

Organ rentowy dodał, że z dokumentów zewidencjonowanych w systemie informatycznym Zakładu wynika, że ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownik od 21 stycznia 2015 r., a już od dnia 24 marca 2015 r. stała się niezdolna do pracy. Zwolnienia lekarskie zostały wystawione na okres od 24 marca 2015 r. do 18 grudnia 2015 r., od 19 grudnia 2015 r. do 8 marca 2016 r. ubezpieczona miała wypłacone świadczenie rehabilitacyjne, a za okres od 9 marca 2016 r. do 7 marca 2017 r. wystąpiła o wypłatę zasiłku macierzyńskiego.

Z akt sprawy wynika również, że wnioskodawczyni została zatrudniona na specjalnie utworzonym stanowisku. Podczas nieobecności ubezpieczonej nikt nie został zatrudniony na jej miejsce. Powyższe zdaniem organu rentowego świadczy o tym, że nie było faktycznej potrzeby zatrudniania pracownika na stanowisku, na którym miałyby zostać zatrudniona ubezpieczona.

Organ dodał nadto, że przed zgłoszeniem do ubezpieczeń u płatnika składek ubezpieczona nie posiadała żadnego tytułu do ubezpieczenia chorobowego, z którego nabywa się prawo do świadczeń w związku z niezdolnością do pracy. W okresie od 2 września 2014 r. do 20 stycznia 2015 r. ubezpieczona była zgłoszona jako bezrobotna.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia organ rentowy stwierdził, iż J. M. zawarła umowę o pracę nie dla wykonywania pracy, ale z zamiarem uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych w razie choroby i macierzyństwa przysługujących osobie o statusie pracownika.

/decyzja – k. 141 – 143 akt ZUS /

Wnioskodawczyni J. M. w dniu 23 września 2016 r. złożyła odwołanie od w/w decyzji i wniosła o jej zmianę. Zaskarżonej decyzji zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt w zw. z art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy od chwili zawarcia umowy o pracę z pracodawcą (...) A. K. od 21 stycznia 2015 r. wnioskodawczyni niespełniała wszystkich przesłanek do objęcia ubezpieczeniem społecznym: emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym jako pracownik,
2. art. 22 kp poprzez uznanie, iż pomiędzy pracownikiem a pracodawcą nie występowały jakiegokolwiek elementy charakterystyczne dla stosunku pracy.
3. Art. 83 §1 kc w zw. z art. 300 kp poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy zgromadzony materiał dowodowy sprawy wyraźnie wskazuje, iż umowa o pracę miała charakter realny i tym samym uprawniającym

wnioskodawczynię do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym od chwili nawiązania stosunku pracy u płatnika składek (...) A. K..

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie – k. 2 – 12/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 16 – 17/

Na rozprawie w dniu 10 maja 2017 r. pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Pełnomocnik ZUS wnosi o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/protokół rozprawy z dnia 10 maja 2017 r. – 00:00:57 – 00:06:31, 00:12:34 – 00:17:37 – płyta CD – k. 139/

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Ubezpieczona J. M. urodziła się (...) Posiada wykształcenie średnie. Ukończyła Liceum Ekonomiczne i. O. L. w Łodzi w 2002 r. i uzyskała tytuł technika ekonomisty, specjalność finanse i rachunkowość. W 2002 r. ubezpieczona podjęła naukę w (...) w Ł. na kierunku administracja publiczna i ukończyła 4 semestry.

/cv – k. 130 akt ZUS, kwestionariusz osobowy – k. 131 – 132 akt ZUS, dyplom – k. 104 akt ZUS, świadectwo dojrzałości – k. 103 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 marca 2017 r. – 00:03:33 – 00:26:00 – płyta CD – k. 32 w zw. z zeznaniami z dnia 10 maja 2017 r. – 00:06:31 – 00:09:03 – płyta CD – k. 139/

Wnioskodawczyni legitymuje się następującym doświadczeniem zawodowym:

- w okresie od lipca 2002 r. do października 2005 r. była zatrudniona w Powiatowym Urzędzie Pracy nr 2 w Ł. na stanowisku stażysty, a następnie na stanowisku referenta w dziale księgowości,

- w okresie od kwietnia 2006 r. do 10 października 2007 r. była zatrudniona w Biurze (...) s.c. w Ł. na stanowisku księgowej,

- w okresie od listopada 2007 r. do czerwca 2009 r. pracowała w firmie (...) w Ł. na stanowisku księgowej,

- w okresie od marca 2009 r. do listopada 2010 r. była współwłaścicielem Biura (...) S.C.,

- w okresie od grudnia 2010 r. do stycznia 2012 r. prowadziła działalność gospodarczą (...) J. M.,

- w okresie od lutego 2012 r. do sierpnia 2012 r. pracowała w (...) Sp. z o.o. w Ł. na stanowisku specjalisty ds. obsługi dokumentacji oraz kadr i płac,

- w okresie od września 2012 r. do grudnia 2013 r. była zatrudniona w Kancelarii (...) na stanowisku księgowej.

/cv – k. 130 akt ZUS, kwestionariusz osobowy – k. 131 – 132 akt ZUS, świadectwa pracy – k. 125 – 129, k. 118 – 123, k. 115, k. 116, k. 112, k. 107 - 109 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 marca 2017 r. – 00:03:33 – 00:26:00 – płyta CD – k. 32 w zw. z zeznaniami z dnia 10 maja 2017 r. – 00:06:31 – 00:09:03 – płyta CD – k. 139/

Bezpośrednio przed podjęciem zatrudnienia u płatnika składek ubezpieczona w okresie od 2 września 2014 r. do 20 stycznia 2015 r. a była zarejestrowana jako bezrobotna.

/okoliczność bezsporna, zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 marca 2017 r. – 00:03:33 – 00:26:00 – płyta CD – k. 32 w zw. z zeznaniami z dnia 10 maja 2017 r. – 00:06:31 – 00:09:03 – płyta CD – k. 139/

A. K. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. K. z siedzibą w Ł. od 1 października 2006 r. Przedmiotem działalności jest sprzedaż hurtowa komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania.

/okoliczność bezsporna/

Ubezpieczona J. M. została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na okres próbny od 21 stycznia 2015 r. do 21 lutego 2015 r. w firmie (...) A. K. w Ł. na stanowisku specjalisty ds. handlowych z wynagrodzeniem zasadniczym 3.200 zł brutto. Miejscem wykonywania pracy miała być: Ł..

/umowa o pracę – k. 93 akt ZUS/

Następnie ubezpieczona J. M. została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas określony od 20 lutego 2015 r. do 19 lutego 2017 r. w firmie (...) A. K. w Ł. na stanowisku specjalisty ds. handlowych z wynagrodzeniem zasadniczym 3.200 zł brutto. Miejscem wykonywania pracy miała być: Ł..

/umowa o pracę- k. 101 akt ZUS/

Ubezpieczona poznała A. K. podczas zatrudnienia w firmie (...) dla której firma (...) prowadziła obsługę strony internetowej. Natomiast o pracy w firmie płatnika składek wnioskodawczyni dowiedziała się od swojego męża R. M., który pracuje w firmie (...) i słyszał, że A. K. poszukuje pracownika.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 marca 2017 r. – 00:03:33 – 00:26:00 – płyta CD – k. 32 w zw. z zeznaniami z dnia 10 maja 2017 r. – 00:06:31 – 00:09:03 – płyta CD – k. 139/

W dacie zatrudnienia u płatnika składek J. M. przedłożyła aktualne zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku specjalisty ds. handlowych.

/zaświadczenie – k. 100 akt ZUS/

J. M. w dniach 21 i 22 stycznia 2015 r. przeszła szkolenie wstępne w zakresie BHP.

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 96 akt ZUS/

Pracodawca utworzył dokumentację pracowniczą ubezpieczonej, w której m.in. znalazły się następujące dokumenty: umowa o pracę, karta szkolenia wstępnego BHP, zaświadczenie lekarskie, dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, świadectwo dojrzałości, oświadczenie, informacja dla pracownika.

/akta osobowe w kopercie – k. 93 – 132 akt ZUS/

Ubezpieczona nie otrzymała zakresu obowiązków w formie pisemnej. Do jej obowiązków miało należeć w szczególności: stworzenie bazy danych klientów, przeprowadzenie anonimowych ankiet.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 marca 2017 r. – 00:03:33 – 00:26:00 – płyta CD – k. 32/

Ubezpieczona miała wykonywać swoje obowiązki w biurze przy ul. (...) w Ł., a także w terenie.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 marca 2017 r. – 00:03:33 – 00:26:00 – płyta CD – k. 32 w zw. z zeznaniami z dnia 10 maja 2017 r. – 00:06:31 – 00:09:03 – płyta CD – k. 139/

Wnioskodawczyni nie była upoważniona do podpisywania dokumentów.

/ zeznania wnioskodawczynie z dnia 15 marca 2017 r. – 00:03:33 – 00:26:00 – płyta CD – k. 32 w zw. z zeznaniami z dnia 10 maja 2017 r. – 00:06:31 – 00:09:03 – płyta CD – k. 139/

Wnioskodawczynie miała w pracy korzystać z prywatnego komputera, samochodu choć nie miała zawartej umowy z płatnikiem o korzystanie z własnego samochodu do celów służbowych.

/zeznania wnioskodawczynie z dnia 15 marca 2017 r. – 00:03:33 – 00:26:00 – płyta CD – k. 32 w zw. z zeznaniami z dnia 10 maja 2017 r. – 00:06:31 – 00:09:03 – płyta CD – k. 139/

Płatnik składek sporządził dla ubezpieczonej listy płac. Wynagrodzenie płatnik składek przelewał wnioskodawczynie na konto osobiste.

/listy płac – k. 79 – 92 akt ZUS, potwierdzenie dokonania przelewu – k. 74 – 77 akt ZUS/

Poza dokumentacją osobowo – płacową pochodzącą ze spornego okresu zatrudnienia brak jest innych dokumentów podpisanych przez ubezpieczoną, które dotyczyłyby powierzonych jej przez płatnika składek czynności pracowniczych.

/bezsporne/

J. M. podejmując pracę w firmie płatnika składek nie była w ciąży. Wnioskodawczynie miała ostatnią miesięczkę w dniu 4 czerwca 2015 r.

/karta przepisu ciąży – k. 78 – 80, dokumentacja medyczna - k. 40 – 83, k. 96 – 130/

Ubezpieczona stała się niezdolna do pracy z powodu problemów z kręgosłupem od dnia 24 marca 2015 r., które nasiliły się u wnioskodawczynie podczas ciąży. Dziecko urodziła w dniu 9 marca 2016 r.

/dokumentacja medyczna – k. 40 – 83, karta przebiegu ciąży – k. 78 – 80, k. 96 – 130, k. 133/

Płatnik składek z tytułu działalności gospodarczej osiągnął w 2016 r. następujący przychód: 203.594,11 zł, poniósł koszty w wysokości 148.854,25 zł, osiągnął dochód w wysokości 54.739,86 zł, w 2014 r. przychód w wysokości 202.712,24, koszty uzyskania przychodu w wysokości 145.008,32 zł, dochód w wysokości 57.703,92 zł.

/zeznanie PIT – k. 57 – 62 akt ZUS, zestawienie – k. 38/

Płatnik składek zatrudniał następujących pracowników:

- M. D. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty ds. sprzedaży i obsługi klienta z wynagrodzeniem 1.850 zł w okresie od 10 lutego 2016 r. do 14 października 2016 r.,

- S. G. w wymiarze ¼ etatu na stanowisku serwisanta z wynagrodzeniem 375 zł w okresie od 1 sierpnia 2012 r. do 15 lutego 2013 r.,

- K. H. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty ds. sprzedaży i obsługi klienta z wynagrodzeniem 2.500 zł w okresie od 25 sierpnia 2014 r. do 6 marca 2015 r.,

- K. K. w wymiarze ¼ etatu na stanowisku specjalisty ds. księgowości z wynagrodzeniem 420 zł w okresie od 5 września 2014 r. do 31 grudnia 2014 r.,

- J. M. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty ds. handlowych z wynagrodzeniem 3.200 zł w okresie od 21 stycznia 2015 r. do 19 lutego 2017 r.,

- W. P. w wymiarze ¼ etatu na stanowisku serwisanta IT z wynagrodzeniem 400 zł miesięcznie w okresie od 1 sierpnia 2013 r. do 21 grudnia 2013 r.

/lista pracowników – k. 39/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, w tym dokumentację osobową, medyczną oraz jedynie częściowo w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadka oraz zeznań wnioskodawcy.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy oraz świadka M. W., w których wskazywali na zatrudnienie ubezpieczonej u płatnika składek na podstawie umów o pracę.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie pracy przez ubezpieczoną w ramach stosunku pracy. Przeciwno prawdziwości zeznań wnioskodawcy, zdaniem Sądu, ustalone okoliczności faktyczne. Brak jest bowiem jakichkolwiek dokumentów potwierdzających jakąkolwiek działalność ubezpieczonej na rzecz pracodawcy poza aktami osobowymi, które stanowią formalny element zatrudnienia, a nie są dowodem faktycznego istnienia pomiędzy stronami stosunku pracy.

Zaś ankiety oraz baza potencjalnych klientów załączone do akt sprawy stanowią jedynie wydruk komputerowy i trudno wskazać kto jest ich autorem, gdyż brak na nich podpisu osoby sporządzającej. W ocenie Sądu dokumenty te sporządzone zostały jedynie na potrzeby niniejszego postępowania.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka M. W. jedynie co do faktu, że zna ubezpieczoną i jej męża R. M., jednakże odmówił wiary co do faktu, że wnioskodawcy sporządzała z jego udziałem ankietę dotyczącą programu komputerowego.

Zdaniem Sądu na uwagę zasługuje także fakt, że ubezpieczona jako jedyny pracownik firmy otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 3.200 zł, zaś pozostali pracownicy zatrudniani przez płatnika składek otrzymywali wynagrodzenia dużo niższe bądź minimalne.

Mając na względzie powyższe Sąd odmówił wiary wnioskodawcy, oraz świadkowi co do faktu, że rzeczywiście ubezpieczona świadczyła pracę w ramach zawartych umów o pracę.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych a także oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 372) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną J. M. a płatnikiem składek, jest nieważna, bowiem została zawarta dla pozorów.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczeniami a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) można wyczytać, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli

strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującej zarzutów, że zawarła umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałyby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołująca się osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ubezpieczona na rzecz płatnika składek w spornym okresie nie wykonywała żadnej pracy. Fakt, iż miała tworzyć bazę potencjalnych klientów nie świadczy o tym, że tam pracowała.

W sprawie niniejszej nie zostały stwierdzone omówione powyżej elementy świadczące o tym, iż ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę i łączył ją z płatnikiem składek stosunek pracy.

Przede wszystkim zwrócić należy na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie potwierdza, aby zainteresowany kierował pracą wnioskodawczyni, w szczególności, aby wskazywał jakiegokolwiek konkretne zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem pracy oraz aby określał konkretne terminy wykonania poszczególnych zadań. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby polecenia co do bieżącego wykonywania pracy były wydawane przez zainteresowanego.

Ustawodawca zastrzegł w przepisie art. 22 § 1 k.p., że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy, przy czym nie zdefiniował tej cechy zatrudnienia. W literaturze przedmiotu wyinterpretowano, że kierownictwo pracodawcy przejawia się w poleceniach, podporządkowaniu organizacyjnym oraz podporządkowaniu represywnym i dystrybucywnym. Nie jest jednak jasne, czy wszystkie przejawy kierownictwa pracodawcy muszą występować jednocześnie i z pełnym nasileniem. Zmieniające się warunki i potrzeby świadczenia pracy zrodziły dylemat. Sprowadza się on do pytania czy niewystępowanie w trakcie zatrudnienia (lub występowanie w

ograniczonym rozmiarze) poleceń podmiotu zatrudniającego, jak również pozostałych cech kierownictwa, pozwala na uznanie istnienia stosunku pracy. Wydaje się, że odpowiedzią orzecznictwa jest konstrukcja podporządkowania autonomicznego. Sąd Najwyższy przyjął, że podporządkowanie pracownika (art. 22 § 1 k.p.) może polegać na określeniu przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczeniu zadań, natomiast co do sposobu ich realizacji pracownik ma pewien zakres swobody (Wyrok SN z dnia 7.09.1999 r., I PKN 277/99, OSNAPiUS 2001 nr 1, poz. 18, wyrok SN z dnia 04.04.2002 r., I PKN 776/00 OSNP 2004 nr 6, poz.94.).

Do koncepcji tej nawiązywał Sąd Najwyższy również w późniejszych orzeczeniach (Wyrok SN z dnia 7.03.2006 r., I PK 146/05, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 67, postanowienie SN z dnia 11 października 2007 r., III UK 70/07, OSNP 2008, nr 23-24, poz. 366).

Konstatacja ta jest ważna, gdy założy się, że praca pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157).

Zdaniem Sądu I instancji analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że w sprawie niniejszej nie zostały stwierdzone omówione powyżej elementy świadczące o tym, iż ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę i łączył ją z płatnikiem składek stosunek pracy. Fakt, że została sporządzona dokumentacja pracownicza nie świadczy jeszcze o tym, że wykonywała ona jakąkolwiek pracę na rzecz płatnika składek.

Mając na względzie powyższe w ocenie Sądu Okręgowego zgromadzone dowody nie pozwalają na ustalenie, aby celem zawarcia spornej umowy o pracę było świadczenie pracy na podstawie umowy o pracę.

A zatem skoro zawarta pomiędzy J. M. a płatnikiem składek umowa o pracę z dnia 21 stycznia 2015 r. dotknięta jest nieważnością ze względu na pozornosc (art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.), Sąd przyjął, że umowa ta nie wywołuje pożądanych przez strony skutków w sferze ubezpieczeń społecznych, zatem ubezpieczona nie podlega ubezpieczeniu z tytułu umowy o pracę zawartej ze wskazanym płatnikiem.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy w pkt 2 zasądził od odwołującej się J. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 1.200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, – stosownie do treści § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.

K.K.-W.